

EXPUNERE DE MOTIVE

Propunere legislativă pentru modificarea art. 259 alin.(6) din Legea învățământului superior nr. 199/2023

Legea nr. 199/2023 a învățământului superior, astfel cum a fost modificată prin Legea nr. 427/2023, a introdus un regim contravențional sever pentru combaterea fenomenului vânzării și cumpărării de lucrări științifice, referate, proiecte, lucrări de absolvire, de licență, de diplomă, de disertație sau de doctorat, atunci când acestea sunt destinate promovării unor evaluări ori susținerii examenelor de finalizare a studiilor. Reglementarea actuală sancționează atât oferta de vânzare sau punerea la dispoziție a unor astfel de lucrări, cât și cumpărarea lor, cu amenzi considerabile, de până la 200.000 lei, tocmai pentru a descuraja un fenomen care subminează grav integritatea procesului educațional și valoarea diplomelor universitare.

În prezent, articolul 259 alin. (6) prevede că „constatarea contravenției și aplicarea amenzilor contravenționale prevăzute la alin. (5) se fac de către ofițerii sau agenții de poliție din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, care au competențe în domeniu, la solicitarea motivată a instituției de învățământ superior”. Această redactare limitează declanșarea procedurii contravenționale exclusiv la situațiile în care instituția de învățământ superior formulează o solicitare motivată către organele de poliție, chiar și în cazurile în care faptele sunt evidente și ușor de constatat în spațiul public sau în special mediul online.

Realitatea arată însă că, în ciuda acestei reglementări, fenomenul comercializării de lucrări de licență, disertații, teze de doctorat și diverse alte lucrări destinate evaluărilor continuă să fie extins, în special în mediul online. Legiutorul prin adoptarea legii nr.427/2023 avea scopul de a sancționa dur atât vânzarea, cât și cumpărarea de lucrări și de a permite închiderea sau blocarea site-urilor care se ocupă cu astfel de activități. Cu toate acestea, numeroase investigații jurnalistice arată că astfel de servicii sunt în continuare oferite deschis: există site-uri specializate care promit lucrări „la cheie” în câteva zile și pe diferite specializări, grupuri de pe rețelele sociale dedicate redactării de lucrări pentru studenți din toată țara și anunțuri postate pe platforme de tip marketplace pentru „lucrări de disertație” sau „lucrări de licență” la vânzare. De asemenea, materiale de presă locale și naționale semnalează faptul că, deși vânzarea lucrărilor este interzisă, internetul rămâne plin de astfel de oferte, iar fenomenul este departe de a fi fost stopat. În special pe platforma TikTok sunt chiar anunțuri promovate de către cei care prestează astfel de „servicii”

În acest context, actuala redactare a art. 259 alin. (6) generează o serie de disfuncționalități practice. În primul rând, sesizările privind săvârșirea acestor contravenții nu pot porni direct de la alte persoane fizice sau juridice, de drept public sau privat, ci doar de la instituțiile de învățământ superior. Astfel, studenții, cadrele didactice, jurnaliștii, organizațiile neguvernamentale, alte autorități sau simpli utilizatori ai internetului, care constată în mod direct existența unor anunțuri sau a unor platforme ce vând lucrări, nu pot sesiza în mod eficient organele abilitate. În al doilea rând, această limitare îngreunează reacția rapidă la fapte flagrante. Până la momentul în care o instituție de învățământ superior formulează o solicitare motivată, conținuturile pot fi mutate, șterse sau mutate pe alte domenii ori platforme, reducându-se astfel șansele de identificare și sancționare efectivă a autorilor.

Această soluție legislativă se abate și de la logica generală a dreptului contravențional, potrivit căreia organele de constatare se pot sesiza atât la plângerea oricărei persoane, cât și din oficiu, atunci când iau cunoștință despre săvârșirea unei fapte cu caracter contravențional. Or, având în vedere că faptele vizate de art. 259 se comit în principal în spațiul online, unde accesul la informație este generalizat, nu există o justificare solidă pentru a restrânge posibilitatea sesizării doar la instituțiile de învățământ superior. Din contră, specificul acestor fapte ar impune o deschidere către sesizarea din partea oricărei persoane interesate și

recunoașterea expresă a dreptului organelor de poliție de a se autosesiza din oficiu, inclusiv în urma monitorizării mediului online sau în urma materialelor de presă.

De altfel, legea deja conferă Ministerului Afacerilor Interne, în colaborare cu Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații, atribuții extinse în ceea ce privește blocarea conținuturilor și chiar a domeniilor care facilitează săvârșirea faptelor de la art. 259 alin. (2), procedură prin care site-urile și platformele respective pot fi amendate și închise. Pentru ca aceste mecanisme să fie cu adevărat eficiente, este necesar ca organele abilitate să poată acționa nu doar la solicitarea universităților, ci și ca urmare a sesizărilor venite din partea altor persoane sau chiar din oficiu, atunci când iau cunoștință direct de existența unor astfel de practici.

Totodată, numeroase universități au introdus în regulamentele și ghidurile proprii privind elaborarea lucrărilor de licență și disertație prevederi prin care informează expres studenții că traficul de lucrări de finalizare a studiilor este interzis și sancționabil în temeiul art. 259 din Legea nr. 199/2023, fiind calificat drept abatere gravă disciplinară. Această practică confirmă importanța pe care mediul academic o acordă combaterii fenomenului, însă este evident că responsabilitatea nu poate rămâne exclusiv la nivelul instituțiilor de învățământ superior. Integritatea academică este un interes public general, iar apărarea ei reclamă implicarea întregii societăți, inclusiv prin dreptul oricărei persoane de a sesiza organele competente atunci când constată astfel de fapte.

Propunerea concretă de modificare este următoarea: „(6) Constatarea contravenției și aplicarea amenzilor contravenționale prevăzute la alin. (5) se fac de către ofițerii sau agenții de poliție din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, care au competențe în domeniu, la solicitarea oricărei persoane fizice sau juridice de drept public sau drept privat, precum și din oficiu.”

Modificarea propusă nu creează noi contravenții și nu extinde sfera faptelor sancționate, ci privește exclusiv modalitatea de sesizare a organelor constatatoare. Din acest motiv, ea nu generează impact bugetar suplimentar, neimpunând cheltuieli noi la bugetul de stat. Activitatea poliției se desfășoară oricum în limitele competențelor legale existente, iar adoptarea acestei modificări va asigura doar un cadru mai eficient pentru utilizarea instrumentelor deja prevăzute de lege, inclusiv în privința blocării site-urilor și a conținuturilor ilegale.

Efectele preconizate ale modificării sunt creșterea numărului de situații în care faptele de ofertare, vânzare sau cumpărare de lucrări sunt aduse în mod efectiv la cunoștința poliției, scurtarea timpului dintre constatarea de facto a fenomenului în spațiul public și intervenția legală prin constatarea contravenției, precum și facilitarea blocării rapide a platformelor și anunțurilor care promovează astfel de practici. Prin creșterea riscului real de sancționare, se urmărește descurajarea generală a activităților de acest tip și protejarea integrității învățământului superior.

În concluzie, modificarea art. 259 alin. (6) din Legea învățământului superior nr. 199/2023, în sensul permiterii sesizării de către orice persoană fizică sau juridică, de drept public sau privat, precum și al introducerii exprese a posibilității ca poliția să se autosesizeze din oficiu, reprezintă o măsură necesară și proporțională cu gravitatea fenomenului comercializării de lucrări. Această intervenție legislativă asigură coerența cu principiile generale ale dreptului contravențional, valorifică mai bine rolul organelor de poliție și răspunde realității unui fenomen care se manifestă în principal online, cu efecte directe asupra credibilității diplomelor și a încrederii publicului în sistemul național de învățământ superior.

Având în vedere aceste considerente, vă propun spre dezbatere și aprobare prezenta propunere legislativă.

Inițiator,

Deputat **Adrian ECHERT**

Modificări propuse:

Propunere legislativă pentru modificarea art.259 alin.(6) din Legea învățământului superior nr. 199/2023	
Forma inițială	Forma propusă
<p>Articolul 259</p> <p>(1) Autorii lucrărilor de licență, de disertație și de doctorat răspund pentru asigurarea originalității conținutului acestora. Îndrumătorii lucrărilor de licență, de disertație și de doctorat au obligația de diligență în ceea ce privește verificarea conformității lucrărilor științifice în raport cu cerințele specifice unei creații originale.</p> <p>(2) Este interzisă oferta de vânzare, vânzarea sau punerea la dispoziția persoanelor fizice, cu orice titlu, a unor lucrări cu scopul de a fi folosite ca lucrări științifice, referate, proiecte, lucrări de absolvire, de licență, de diplomă, de disertație sau de doctorat ori în vederea promovării unor evaluări.</p> <p>(3) Este interzisă cumpărarea unor lucrări cu scopul de a fi folosite ca lucrări științifice, referate, proiecte, lucrări de absolvire, de licență, de diplomă, de disertație sau de doctorat ori în vederea promovării unor evaluări.</p> <p>(4) Fapta de organizare și desfășurare de către orice persoană a unor activități de formare fără autorizare de funcționare provizorie emisă de ARACIS și desfășurarea de activități educaționale în cadrul unor specializări/programe de studii neautorizate se sancționează conform prevederilor alin. (5).</p> <p>(5) Constituie contravenție faptele prevăzute la alin. (2)-(4) și se sancționează cu:</p> <p>a) amendă de la 100.000 la 200.000 de lei, cele prevăzute la alin. (2) și (3);</p> <p>b) amendă de la 50.000 la 100.000 de lei, cele prevăzute la alin. (4).</p> <p>(6) Constatarea contravenției și aplicarea amenzilor contravenționale prevăzute la alin. (5) se fac de către ofițerii sau agenții de poliție din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, care au competențe în domeniu, la solicitarea motivată a instituției de învățământ superior.</p> <p>(...)</p>	<p>Articolul 259</p> <p>(1) Autorii lucrărilor de licență, de disertație și de doctorat răspund pentru asigurarea originalității conținutului acestora. Îndrumătorii lucrărilor de licență, de disertație și de doctorat au obligația de diligență în ceea ce privește verificarea conformității lucrărilor științifice în raport cu cerințele specifice unei creații originale.</p> <p>(2) Este interzisă oferta de vânzare, vânzarea sau punerea la dispoziția persoanelor fizice, cu orice titlu, a unor lucrări cu scopul de a fi folosite ca lucrări științifice, referate, proiecte, lucrări de absolvire, de licență, de diplomă, de disertație sau de doctorat ori în vederea promovării unor evaluări.</p> <p>(3) Este interzisă cumpărarea unor lucrări cu scopul de a fi folosite ca lucrări științifice, referate, proiecte, lucrări de absolvire, de licență, de diplomă, de disertație sau de doctorat ori în vederea promovării unor evaluări.</p> <p>(4) Fapta de organizare și desfășurare de către orice persoană a unor activități de formare fără autorizare de funcționare provizorie emisă de ARACIS și desfășurarea de activități educaționale în cadrul unor specializări/programe de studii neautorizate se sancționează conform prevederilor alin. (5).</p> <p>(5) Constituie contravenție faptele prevăzute la alin. (2)-(4) și se sancționează cu:</p> <p>a) amendă de la 100.000 la 200.000 de lei, cele prevăzute la alin. (2) și (3);</p> <p>b) amendă de la 50.000 la 100.000 de lei, cele prevăzute la alin. (4).</p> <p>(6) Constatarea contravenției și aplicarea amenzilor contravenționale prevăzute la alin. (5) se fac de către ofițerii sau agenții de poliție din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, care au competențe în domeniu, la solicitarea oricărei persoane fizice sau juridice de drept public sau drept privat, precum și din oficiu.</p> <p>(...)</p>

